

Шарқ юлдузи

СЕНТЯБРЬ СОННИДА

«Шарқ юлдузи» журналинг навбатдагы 9-сони босмадан чиқди. У Ўйгининг «Абу Райхон Беруний» пъесас билан очилди. Н. Сафаровнинг «Наврӯз» романни охири, Н. Фозиловнинг «Саратон» кисаси, Ш. Орифий ва Е. Исҳоқовларнинг янги шеърлари ҳам шу сонда чоп этилган.

«Ўйғур адабиётидан намуналар» рубрикаси остида бир гүрух уйргур ёзувчи ва шошиларнинг асарлари билан танишиш мумкин. «Юбилиярларимиз» бўлимида эса Расул Ҳамзатов ва Р. Галимовларнинг ҳаёти ва фолиоти ҳақида материаллар, уларнинг асарларидан намуналар бор.

Журналинг «Публицистика», «Очерк», «Санъат», «Бизнинг календаръ», «Танқид ва адабиётшунослик», «Тақризлар» бўлимида ҳаёти ва фолиоти ҳақида материаллар берилган.

ЮБИЛЯРЛЯРИМIZ

Расул Ҳамзатов 50 ёшда

Догистон ҳалқ шоири, авар адаби Расул Ҳамзатовнинг иоми фақат Иттилоғимизда эмас, чet элларда ҳам маълум, кўнинилати совет адабиётининг ривожига хисса юшиб келетган бу таалимни қалам соҳиб юзбандор шеърлари, аюнбон достонлари, айрим насрни асарлари билан социалистик воқеълигимизни тобора чукур, ҳақиқоний тасвирилаётган санъаткорларидан.

Расул Ҳамзатов 1923 йил 8 сентябрда Догистоннинг Ҳунарлариниң тилига тушилди. Шоирининг, асосан, Я. Козловскии ва И. Гребенек таржимасида босланган бу шеърлари совет шеърнинг алоҳида бир ёлқини изфас олиб киради. Ҳамзатов лирик қаҳрамонинин маънави қудрати, руҳи бойнинг, интернационалнаро шеърни шеърга кучайло борди, книжаларининг социалистик ахлон учун, тобора гўзлар хәёт узун курашида муҳим бир курол бўлиб хизмат қилишади. Шуинин характерлари, Расул Ҳамзатов ўз ижодидаги гражданлиларни алоҳида, терапи лиризмидан авар ҳалқ шеърнинг саройнда турганда, Иzzat-икром кўргатда ҳам Ҳоразмини юмсанди.

Ҳамзатовнинг шеърлари 1937 йилдан шеърларни бошлади. Шоирининг биринчи китоби—«Останни меҳр ва ёндирувчи ҳаҳр» тўплами эса, Узлуг Ватан уруши кизини давом эттаётган пайтада 1943 йилда босилиб чиқди.

Расул Ҳамзатов шеърлари у М. Горькийномидаги адабиёт институтидаги ўқиб юрган дебайида китобхоналарнинг тилига тушилди. Шоирининг, асосан, Я. Козловскии ва И. Гребенек таржимасида босланган бу шеърлари совет шеърнинг алоҳида бир ёлқини изфас олиб киради. Ҳамзатов лирик қаҳрамонинин маънави қудрати, руҳи бойнинг, интернационалнаро шеърни шеърга кучайло борди, книжаларининг социалистик ахлон учун, тобора гўзлар хәёт узун курашида муҳим бир курол бўлиб хизмат қилишади. Шуинин характерлари, Расул Ҳамзатов ўз ижодидаги гражданлиларни алоҳида, терапи лиризмидан авар ҳалқ шеърнинг саройнда турганда, Иzzat-икром кўргатда ҳам Ҳоразмини юмсанди.

Ҳамзатовнинг Пушинин, Лермонтов, Маяковский, Тихонов асарларини авар тилига таржими килини ҳам унинг ижодий кува-тига кутуб кўшиди. Шоирининг «Менинг қалбим тоғларда» каби достонлари, «Догистоним» номли насрни китоби шуидан далолат беради.

Позизядаги катта жасорат ва тиимай изла-иувчанин фазилатларни шонирга ҳақиқати шон-хуркат келтириди. У 1952 йилда «Туғилсан йилим» китоби учун СССР Даъват мукофоти лауреати, 1963 йилда «Юқас юлдузлар» китоби учун Ленин мукофоти лауреати бўлди.

Расул Ҳамзатов шеърлари, достонларини бошқа қардос халиларнинг шеърхонлари каби ўзбек китобхонлари ҳам севиб ўқйидилар. «Юқас юлдузлар» тўплами на бошқа айрим асарларни ўзбек тилида босилиб чиқди.

Талантли шонир ҳозир эллин ёшта тўлди. Бу Ҳамзатов учун ҳам камолот ҳам навқирон ёшларни, талабача совет китобхонлари сеними санъаткордан янги-янги ижодий пар-возлар кутадилар.

Саккизликлар

Хушнуд уйғонамиз ёршигандага тонг, Билмаймиз, янги кун не этар ишом? Қундук бошланади, биз ишамиз ошт, Ҳадемад, Борликда ҷӯгади оқшом. Эзгу бойлигимиз: журнату қудрат Кунлар билан кетар сувга чўккандай. Бизда эса қолар вазимн бағолат, Емири тингандан сунг сийаги чакмондай.

Ботир Ҳочбар хаёл, туш эмас асло, Ҳадим замонларнинг ялангтиш ўғли. Толғиллар дилига вомин этиши эшни же, Ноъмалъ шонирнинг машҳур қўшиғи. Оламдан ўтади шонир ҳам шаксиз. Ҳаҳрамон ҳам қулар, сорварлар хоки, Аммо шонир фикри шонир айтган сўз, Яшайди, яшаркан коннот токи.

Бизни яхши кунда, яхши соатда Мўттарб оналар туккан, албатта. Шундай экан нечун бозланаримиз Гоҳ ҳожиҳ бўламиз, тоҳ эса ёвуз?

Исенек бағримизда тарбия олиб, Ҳалоб бўлиб ўсар ўғли-қизимиз. Одамлар айтингиз ох, келиб-келиб Гоҳ ҳалол бўлмаймиз нега ўзимиз?

Агар металла бўлиб қолсан мабоди, Мендан чақа танга тўйини асло. Кўйинг, ўтиб юрмай ҳамёна-ҳамён, Нобон қузлар менга боқсанни ёмон. Металл бўлиб бўлса агар қисматда, Мендан курол, яроқ кўйинг, албатта. Майли, наиза бўлиб кинда тич турай, Ев келса жаранглаб майдонга киради.

Ю. Шомансур таржимаси.

АБУ РАЙХОН БЕРУНИЙ

ТАРИХИЙ ДРАМАДАН ПАРЧА

Ҳоразмшоҳ саройи. Серҳашам, гўзл ҳоналардан бир, Уртада тиля тахт, атрофида олтни курслар.

Жаъфар билан Ҳудойберди тартибга солмоқда-

ла.

Жаъфар (Курсларни юқтариб)

Бу томонда яхшилару, бу томонда олимлар! Бу томонда алломалар, бу томонда золимлар.

Ҳудойберди.

Ҳай, ҳай, дўстим, ҳазиллашма! Агар билиб қолиша,

Сомон тиқар теримизга! Эҳтиёт шар! Эҳтиёт!

Жаъфар

Билиб юйни, кўрқоқ одам ҳеч вақт олим бўлолмас!

Ҳудойберди

Берунийдай бўлиш керак демокричсан..

Жаъфар

Ҳа, ўтмал!

Берунийдай бўлиш керак олим бўлмоқчи бўлган.

Ҳудойберди.

Ҳай, ҳай, дўстим, ҳазиллашма! Агар билиб қолиша,

Сомон тиқар теримизга! Эҳтиёт шар! Эҳтиёт!

Жаъфар

Билиб юйни, кўрқоқ одам ҳеч вақт олим бўлолмас!

Ҳудойберди

Зедни ўтири, ақли расо эмни Абу Райхоннинг..

Жаъфар

Ҳа, ўтмал!

Берунийдай бўлиш керак олим бўлмоқчи бўлган.

Ҳудойберди.

Ҳай, ҳай, дўстим, ҳазиллашма! Агар билиб қолиша,

Сомон тиқар теримизга! Эҳтиёт шар! Эҳтиёт!

Жаъфар

Билиб юйни, кўрқоқ одам ҳеч вақт олим бўлолмас!

Ҳудойберди

Зедни ўтири, ақли расо эмни Абу Райхоннинг..

Жаъфар

Ҳа, ўтмал!

Берунийдай бўлиш керак олим бўлмоқчи бўлган.

Ҳудойберди

Зедни ўтири, ақли расо эмни Абу Райхоннинг..

Жаъфар

Ҳа, ўтмал!

Берунийдай бўлиш керак олим бўлмоқчи бўлган.

Ҳудойберди

Зедни ўтири, ақли расо эмни Абу Райхоннинг..

Жаъфар

Ҳа, ўтмал!

Берунийдай бўлиш керак олим бўлмоқчи бўлган.

Ҳудойберди

Зедни ўтири, ақли расо эмни Абу Райхоннинг..

Жаъфар

Ҳа, ўтмал!

Берунийдай бўлиш керак олим бўлмоқчи бўлган.

Ҳудойберди

Зедни ўтири, ақли расо эмни Абу Райхоннинг..

Жаъфар

Ҳа, ўтмал!

Берунийдай бўлиш керак олим бўлмоқчи бўлган.

Ҳудойберди

Зедни ўтири, ақли расо эмни Абу Райхоннинг..

Жаъфар

Ҳа, ўтмал!

Берунийдай бўлиш керак олим бўлмоқчи бўлган.

Ҳудойберди

Зедни ўтири, ақли расо эмни Абу Райхоннинг..

Жаъфар

Ҳа, ўтмал!

Берунийдай бўлиш керак олим бўлмоқчи бўлган.

Ҳудойберди

Зедни ўтири, ақли расо эмни Абу Райхоннинг..

Жаъфар

Ҳа, ўтмал!

Берунийдай бўлиш керак олим бўлмоқчи бўлган.

Ҳудойберди

Зедни ўтири, ақли расо эмни Абу Райхоннинг..

Жаъфар

Ҳа, ўтмал!

Берунийдай бўлиш керак олим бўлмоқчи бўлган.

Ҳудойберди

Зедни ўтири, ақли расо эмни Абу Райхоннинг..

Жаъфар

Ҳа, ўтмал!

Берунийдай бўлиш керак олим бўлмоқчи бўлган.

Ҳудойберди

Зедни ўтири, ақли расо эмни Абу Райхоннинг..

Жаъфар

Ҳа, ўтмал!

Берунийдай бўлиш керак олим бўлмоқчи бўлган.

Ҳудойберди

Зедни ўтири, ақли расо эмни Абу Райхоннинг..

Жаъфар

Ҳа, ўтмал!

Берунийдай бўлиш керак олим бўлмоқчи бўлган.

Ҳудойберди

Зедни ўтири, ақли расо эмни Абу

